

- TYRÁČEK, J. (1963): On the problem of the parallelization of the continental and the Alpine glaciation on the territory of Czechoslovakia. In: Report of the VIth International Congress on Quaternary, Warsaw 1961, 3, 375–384. – Łódž.
- TYRÁČEK, J. (2007): Okraj skandinávského zalednění v Moravské bráně (Margin of the Scandinavian glaciation in the Moravian Gate). – Zpr. geol. Výzk. v Roce 2006, 97–101.
- TYRÁČEK, J. – HAVLÍČEK, P. (2004): Korelace moravské „hlavní terasy“ a alpské „Hochterrasse“ – předběžné závěry (Correlation of the Moravian “main terrace” and the Alpine “Hochterrasse” – preliminary results). – Zpr. geol. Výzk. v Roce 2003, 78–79.
- VASIČKOVÁ, J. (1964): Jeseník nad Odrou – nádrž. – MS Geol. průzk. Ostrava, Čes. geol. služba – Geofond, P-23 479.
- ZAPLETAL, K. (1929): Morava a Slezsko v pleistocénu. – Příroda, 22, 184–185.
- ŽEBERA, K. (1956): Kurze Übersicht der grundlegenden Forschungsergebnisse der Quartären Deckenformationen im Gebiet von Ostrau in den Jahren 1952–1954. – Anthropozoikum, 5/1955, 331–336.
- ŽEBERA, K. (1964): Kvartér Českého masivu. In: J. SVOBODA et al.: Regionální geologie ČSSR, I. Český masiv. 2. Algonkium – kvartér, 471–509. – Ústř. úst. geol., Praha.

Kontinentální zalednění v Moravské bráně

Abstrakt

Jaroslav Tyráček

Středně pleistocenní severoevropský ledovcový štít postoupil na území Ostravské pánve a do přilehlé části Moravské brány dvakrát ve formě velkého výběžku z Polska. Oba štíty se zastavily v povodí Odry a měly prakticky obdobný regionální rozsah, nicméně mladší sálské (Drenthe, palhanec) zalednění je považováno za maximální. V okrajové části pánve, tj. na plošinách pravého břehu Odry mají převážně písčité ledovcové sedimenty ráz výplavových proglaciálních uloženin. Místy se v nich v různých nadmořských výškách vyskytují několik metrů mocné polohy jílu a siltů, ukládaných v menších lokálních vodních nádržích. Existence větších proglaciálních vodních ploch nebyla prokázána. Ledovcová sekvence je obvykle zakončena několik metrů mocnou polohou tillu, uloženého zde zřejmě při plošné ablaci během finálního ústupu ledovce. Mladší sálský (Warthe) ledovec se zastavil v Polsku a na území našeho státu nezasáhl.

Důležitým vůdčím horizontem jsou písčité šterky hlavní terasy, dosahující výšky 12–15 m nad vodními toky. Jsou zachovány porůznu v údolích Odry a Bečvy a vyskytují se rovněž v podloží ledovcové série v Porubské bráně. Glacilakustrinní a glacifluviální uloženiny překračují hlavní evropské rozvodí úseku Porubské brány a vstupují do povodí Černého moře. Zaledněná část severní Moravy byla odvodňována sníženinou Porubské brány v úrovni 12–15 m hlavní terasy. Elsterské zalednění mělo menší rozsah a rovněž nepřekročilo rozvodí. Jeho sedimenty se zachovaly v podloží sálských uloženin a ve výplních subglaciálních depresí.

